

KORTE MEDEDELINGEN

Ook Halsbandparkieten in Nederland

Naar aanleiding van de twee korte berichten over Halsbandparkieten in 'Het Vogeljaar' 24 : 212-213 deel ik mede, dat er ook in Rijswijk (Z.H.) en 's-Gravenhage gebieden zijn, waar Halsbandparkieten voorkomen. In het Rijswijkse park 'Overvoorde' begon het circa 5 jaar geleden met 2 ex.

Volgens mededeling van de heer A. A. Wetemans zijn er in 1975 7 ex. geteld en afgelopen jaar (1976) op een bepaald moment 9 ex. Over eventueel broeden van deze soort bestaat nog geen zekerheid. Waarschijnlijk is dit wel het geval. In ieder geval is er duidelijk sprake van voorkeur voor een bepaald gedeelte van het gebied en in het bijzonder voor een boom met enkele holtes, waar zij vaak in of bij zitten.

In 's-Gravenhage vertoeven Halsbandparkieten in 'Ockenburgh'. Het zou hier om 30 ex. gaan. Wanneer zij zich hier gevestigd hebben is mij niet bekend, maar in ieder geval heb ik er hier in 1970 2 ex. gezien. Het is niet uitgesloten, dat er nog andere gebieden zijn, waar Halsbandparkieten voorkomen.

Een feit, waar ik graag opmerkingen over zou ontvangen, is het volgende:

Vanuit 'Overvoorde' zag en zie ik regelmatig Halsbandparkieten overtrekken naar een mij onbekend gebied (vermoedelijk in Rijswijk of Voorburg. 'Vredenoord' misschien?)

De (circa 10) waarnemingen, die ik in verschillende maanden en op verschillende tijden van de dag deed, vormen te zamen een duidelijke en doelgerichte trekroute. De aantallen overvliegende vogels varieerden van 1 tot 4. Ook naar 'Overvoorde' nam ik overvliegende vogels, waar. Naar welk gebied vliegen zij elke keer heen en ligt daar misschien tevens de oorsprong van deze populatie? Tevens houdt de redactie zich aanbevolen voor mededelingen omtrent andere plaatsen, waar deze soort voorkomt.

Afgezien van een eventuele vraag, of deze soort 'gewenst' is, is het verschijnsel op zichzelf erg interessant.

● R. Bolle, Joz. Israëlslaan 140, Rijswijk (Z.H.).

Heeft beperking van Amerikaanse vogelkers invloed op de vogels?

H. Eijsackers en L. Oldenkamp schreven in het Landbouwkundig Tijdschrift (1976), 88: 12 een artikel 'Amerikaanse vogelkers, aanvaarding of beperking?'. De Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina* Ehrh.) is van 1920 tot na 1950 in ons land op grote schaal aangeplant op de arme zandgronden. Door de onverwacht sterke uitbreiding kreeg deze plant ook aandacht van onder andere natuurbeheer, recreatie en landbouw. In dit ar-

tikel wordt de veelzijdige problematiek rond deze ingevoerde plant behandeld, met name de consequenties van verschillende begroeiingstypen. Voor een aantal vogelsoorten is de Amerikaanse vogelkers een zeer geliefde plant. De vruchten trekken in het najaar vooral Spreeuwen (maar geen zaadetende vogelsoorten zoals wordt gesuggereerd). Als zodanig vormt de soort een belangrijke voedselbron waarvan vooral trekvogels profiteren. Wij vragen ons af of de bestrijding van de Amerikaanse vogelkers nog verder consequenties heeft voor onze vogels. Hierover is weinig bekend. Als nestboom heeft de Amerikaanse vogelkers betrekkelijk weinig waarde, evenals voedselboom voor insekteneters. Wel verschaffen ze een goede beschutting langs bosranden. De zaadpitten worden vooral door Spreeuwen verspreid, terwijl bijvoorbeeld Appelvinken tot diep in het voorjaar profiteren van de pitjes die worden gekraakt en waarvan de kern tot voedsel dient. De bladbodem van de Amerikaanse vogelkers is voor een groter aantal vogelsoorten van belang. Zou het sterk terugdringen van de Amerikaanse vogelkers invloed hebben op onze vogelstand? (zie ook: H. Eijsackers 'Mogelijke neveneffecten van bestrijdingsmiddelen tegen *Prunus serotina*'. Nederlands Bosbouw tijdschrift: 46 (1974), nr. 4, p. 55-62).

J.T.

Nieuwe boomkleversoort ontdekt

Jacques Viellard beschreef een nieuwe boomkleversoort, de Kabylië Boomklevler, die afgelopen zomer (juli 1976) werd ontdekt op de Djebel Babor, Noord-Algerije. Dit is gelegen in het Petite Kabylië Gebergte, provincie Constantine, tussen de Golf van Bougie en de stad Sétif. De Kabylië Boomklevler heeft veel van de Turkse Boomklevler (*Sitta krüperi*), maar de onderzijde is meer effen beige en ook de zang is anders. Jonge vogels hebben de zwarte kruin van het volwassen kleed, hetgeen bij de Turkse en Zwartkopboomklevler niet het geval is. De nieuw ontdekte boomklevler moet bijzonder zeldzaam zijn. Misschien zijn er niet meer dan maar een dozijn paren en denkt men dat het een relict-populatie is. In dat geval zou het één der zeldzaamste zangvogelsoorten van de wereld zijn.

Burnler, Eric (1976): Une nouvelle espèce de l'avifaune paléarctique la Sittelle kabyle, *Sitta ledanti*. Nos Oiseaux 33 (8): 337-340.

Géroutet, P. (1976): A propos de la Sittelle kabyle. Nos Oiseaux 33 (8): 340-342.

(J.-J.B.): Un oiseau inconnu découvert en Algérie. Le Monde van 28.7.76.

Vieillard, J. (1976): La Sittelle kabyle. Alauda 44 (3): 351-352.

Grasgorzen langs Oude Maas bedreigd

Eén der laatste twee grasgorzen langs de Oude Maas dreigt door opspuiting met baggerspecie op korte termijn verloren te gaan. Het is de 122 ha grote zomerpolder Groot Koninkrijk tussen Puttershoek en 's-Gravendeel. De gemeenteraad van 's-Gravendeel is van mening dat de industriële bestemming, zo spoedig mogelijk moet worden gerealiseerd door middel van opspuiting. In 1976 werden niet minder dan 110 vogelsoorten in de polder waargenomen, waaronder Purperreiger, Visarend, Boomvalk, Smelleken, Ruigpootbuiszard, Kroon- en Krakeend. Van de 32 broedvogelsoorten kunnen onder andere Zomertaling, Slobeend en Grutto worden genoemd. Deze grasgors (een gors is een buitendijks land, een soort uiterwaard, dat onder invloed staat of stond van eb en vloed) is ook floristisch en hydrobiologisch van veel waarde. In de afgelopen 20 à 25 jaar gingen er langs de Oude Maas al elf met dit gebied vergelijkbare terreinen (totale oppervlakte 344 ha) grotendeels door baggerspecie verloren. De resterende grasgors, de Geertruida Agathapolder van 31 ha onder Heinenoord, wacht een aantasting als gevolg van een op handen zijnde bochtafsnijding.

Vogelliefhebbers die dit zeer aan het hart gaat kunnen protestbrieven schrijven aan de 's-Gravendeelse gemeenteraad om de leden te overtuigen van de fatale vergissing die dreigt te worden begaan. Het adres is: Gemeenteraad van 's-Gravendeel, p/a Gemeentehuis, 's-Gravendeel.

Vogels in kassen

Naar aanleiding van het artikel 'In kassen overnachtende Witte Kwikstaarten (*Motacilla alba alba* L.)' van S. Braaksma (Het Vogeljaar 24 : 281-284) wil ik graag het volgende opmerken.

In augustus 1972 overnachtten in de ongeveer 3200 m² grote kas van mijn vader verschillende weken lang Witte Kwikstaarten. De kas, waarin in augustus 1972 tomaten stonden, ligt tegenover ons huis aan de Afhangweg in Horst (L.). Aanvankelijk kwamen iedere avond enkele kwikstaarten door openstaande 'klapramen' de kas binnen. Doch elke nacht nam het aantal overnachtende vogels toe. Uiteindelijk waren 's nachts honderden exemplaren in de kas aanwezig. Daar ze zich iedere nacht op ongeveer de zelfde plaatsen bevonden, werd plaatselijk wat schade aangericht doordat tomatenplanten met uitwerpselen bevuild werden. Op zekere avond gingen mijn vader en een van mijn broers met een zaklantaarn de kas in met de bedoeling, de kwikstaarten voorgoed te verjagen. Ze ving en enkele vogels, doch lieten die weer los. Onder de kwikstaarten brak paniek uit. De meeste vluchtten door

de klapramen naar buiten. Tijdens hun vlucht vlogen vele exemplaren tegen de ruiten van de kas. De volgende ochtend vonden we in de kas een dode kwikstaart. De overige kwikstaarten waren toen allemaal verdwenen. Sindsdien zijn in de kas nooit meer grote aantallen kwikstaarten gesignaleerd. In bovengenoemde kas broedden in verschillende jaren Witte Kwikstaarten en Merels. Soms werd een foeragerende Merel, Zwarte Roodstaart, Witte Kwikstaart, Winterkoning, Koolmees, Roodborst, Ekster of Huismus in de kas gezien. Noemenswaardige schade werd eigenlijk alleen enkele malen aangericht door Huismussen, aan sla. Verschillende keren werden Merels het slachtoffer van één van onze dashonden. Telkens als er in de kas een Merel door één der honden werd opgemerkt, werd de vogel door de betreffende hond opgejaagd en achtervolgd. In vele gevallen vloog zo'n Merel dan in volle vaart tegen een van de ruiten van de kas, waarna de versuft of bewusteloos op de grond vallende vogel dan door de hond werd gegrepen en gedood. Ook sneuvelde ten minste één Huismus op de zelfde manier.

Op 18 september 1974 vonden mijn ouders in onze kas een dode Watersnip, precies onder een openstaand klappaam. Het rechterpootje van de snip was ernstig beschadigd. Vermoedelijk is de vogel in de nacht van 17 op 18 september 1974, toen boven Horst een onweer woedde, tegen het iets boven de kas uitstekende klappaam gevlogen en dood of stervend in de kas gevallen.

● P. J. J. van den Munckhof, Afhangweg 8, Horst (L.).

Zie ook: Corver, F. J. M. (1977): Witte Kwikstaarten in kassen. Groenten en Fruit 32 (28): 1325.

Gegevens van Polvliet gevraagd

Polvliet is een kreek bij Terhole, iets ten noorden van Hulst in Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen. Ondergetekende is bezig met het verzamelen van gegevens over fauna (vooral ook avifauna) en flora van bovengenoemd gebied. Als er lezers zijn, die over gegevens van bedoeld gebied beschikken, ook van oudere datum, zal hij deze graag ontvangen.

● M. Jansen, Notendijk 62, Terhole, post Hulst.

De betekenis van het Waddengebied voor de trekvogels

Ná de huishoudelijke vergadering van de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee op 12 maart a.s. te Amsterdam in de Van Gogh-zaal van Krasnapolsky worden 's middags (aanvang 13.30 uur) inleidingen gegeven met films en dia's door G. C. Boere, L. Buurma en L. Zwarts over de vogels van het Waddengebied. De vergadering sluit omstreeks 16.30 uur en wordt voor vogelliefhebbers bijzonder aanbevolen.

Nog eens stootvogels!

Het lijkt mij toch plausibel om nog met een repliek terug te komen op het kortzichtige commentaar van dr. Pauw in het septembernummer van 'De Lepelaar' op mijn reflectie in 'Het Vogeljaar' 24 : 162. Na zijn aantijging, als ik het zó noemen mag, heb ik uiteraard mijn suggestie in de 'korte mededelingen' in dat 'Vogeljaar'nummer nog eens kritisch doorgenomen, maar dat heeft er mij allerminst van overtuigd, dat dr. Pauw's kwalificatie: 'een fel protest' gefundeerd gelanceerd kan worden. Als ik daar zelf de uitdrukking: 'What is in a name?' gebruik, dan appelleert dat m.i. helemaal niet aan fanatisme of iets dat daaraan verwant is! Ik zie mijn reflectie nóg als een clement pleidooi voor meer aangepaste milieu-vriendelijkere en waarheidsgetrouwe benamingen dan die, welke dateren uit de vorige eeuw.

Uit zijn reactie blijkt natuurlijk, dat de heer Pauw er ook van overtuigd is, dat dieren (en planten) niet kunnen roven in de letterlijke zin van het woord, ofschoon hij de definitie in Van Dale's 'Groot woordenboek der Nederlandse taal' wel ruim interpreteert. Predatie, zoals dat nu genoemd wordt, is zelfs noodzakelijk voor een evenwichtig natuurbestel. Dat is momenteel een algemeen aanvaard begrip. Maar predatie en roven is toch nog steeds kwalijk te combineren! De exacte voorbeelden, die dr. Pauw opsomt, zijn alle adequaat te rangschikken onder het begrip stoot-, grijp- of prooivogels. De differentiatie tussen deze termen kunnen alleen stoelen op een meer reële kennis van het levenspatroon van die onderscheiden dieren. Het verbum stoten én grijpen is zonder fantasie toepasselijk. Ornithologisch en grammaticaal zijn deze namen aanvaardbaar. Onze taal bezit hiervoor een goed Nederlands woord!

Bij onze oosterburen is de naam Greifvögel reeds goeddeels geaccepteerd. Raubvögel is daar ook nagenoeg verdwenen. Dat België de discriminerende benaming roofvogel of kortweg rover blijft hanteren, is natuurlijk op andere gronden zeer begrijpelijk! Alhoewel de benaming grijp- of prooivogel ook daar steeds meer ingang vindt.

Voor roofdier, roofvis, roofmier, roofkever enz. liggen de kaarten inderdaad anders. Daar heeft onze moedertaal jammergenoeg geen biologisch aanvaardbaar equivalent voor. Maar dit betreft dieren, die niet zo stringent in de algemene belangstelling staan, zoals de vogels dat doen. Maar dat impliceert toch geenszins, dat dit manco ook gehandhaafd moet worden, als we wél een goed en effectief Nederlands woord hebben!

Deze naams-evolutie is overigens geen no-

viteit of een persoonlijk 'stokpaardje'. In 1969 heeft prof. dr. W. J. H. Caron reeds een nadrukkelijk en zeer positief oordeel gepubliceerd in 'Het Vogeljaar' 17 : 85-86, als advies aan prof. dr. K. H. Voous. Uit dat artikel: 'Stootvogel is een goed Nederlands woord' citeer ik zijn eindconclusie: ... 'Dat men het woord stootvogel voorstelt, is begrijpelijk en het lijkt mij geen slechte keus. Het doet mij ook veel sympathieker aan dan de naam roofvogel. Of deze naamsverandering opgang zal maken, moeten we afwachten. Daaruit kunnen we alleen maar concluderen: indien het noodzakelijk is, dat de roofvogels meer beschermd worden, dan is het ook nodig alles te proberen, wat meer sympathie ervoor kan wekken en ze voortaan stootvogels te noemen'. Het vergt te veel plaatsruimte om dat artikel van prof. Caron in zijn geheel als plagiaat nog eens te citeren.

Het is mij opgevallen, dat deze motivatie in 'Het Vogeljaar', dat toch onbetwist als een vooraanstaand en gerenommeerd tijdschrift aangemerkt moet worden, nagenoeg steeds geresulteerd heeft in het gebruik van de naam stootvogel. Prof. Caron en meerdere bekende auteurs mogen toch niet zonder meer het etiket: hypocrisie, allergie of emotionaliteit opgeplakt worden, zoals dr. Pauw dát deed.

Het is niet ondenkbaar, dat de heer Pauw een unanieme term preferereert, omdat zijn voorbeelden als Wespendifer, de gier en andere aaseters (onze Buizerd is óók goeddeels een aaseter) moeilijk onder het criterium 'stoten' vallen. In die gevallen is de naam grijpvogel toch niet discutabel!

Het is weinig zinvol — en allerminst mijn intentie — om vanwege een naam een discussie te gaan houden, want het wordt toch wel bijzonder kinderlijk om in deze materie als laatste argument een biljart te gaan introduceren, zoals de heer Slijper dat zo naïef in het novembernummer van 'De Lepelaar' meent te moeten doen in zijn reactie op een ander artikel.

Tot besluit nogmaals: 'What is in a name?', maar liefst toch wel enige inhoud en een reële waarheidsfactor!

● Frater Simon Deltour, Frankrijkstraat 101, Eindhoven.

Uitbreiding werkingsfeer van de nieuwe Bestrijdingsmiddelenwet

De aandacht wordt erop gevestigd dat nu de nieuwe (gewijzigde) Bestrijdingsmiddelenwet per 15 juli j.l. in werking is getreden, een aantal chemische middelen onder de bepalingen van deze wet gaan vallen, die voorheen niet als bestrijdingsmiddel waren beschouwd.

Dit houdt onder meer in, dat deze middelen vanaf 1 januari 1977 niet meer zonder een

ministeriële toelating zullen mogen worden verkocht, voorhanden of in voorraad mogen worden gehouden of worden gebruikt. Tevens is het bij de nieuwe wet verboden een bestrijdingsmiddel aan te bevelen of aan te prijzen voor een gebruik waarvoor het middel niet is toegelaten.

Belanghebbenden wordt aangeraden zo spoedig mogelijk een toelating aan te vragen bij het Bureau Bestrijdingsmiddelen, Geertjesweg 15 te Wageningen; aanvraagformulieren worden op verzoek door het bureau verstrekt.

Tot de middelen, die nu onder meer onder de nieuwe Bestrijdingsmiddelenwet vallen, behoren:

- middelen bestemd om te worden gebruikt bij het tegengaan van bederf van voor voeding van dieren bestemde plantaardige voortbrengselen;
- middelen ter bestrijding of afwering van door micro-organismen veroorzaakte omzettingen producten in dierverblijfsplaatsen, mesthopen, gierkelders en transportmiddelen voor dieren (zgn. stankverdrijvers of -bestrijders);
- middelen voor het bestrijden of afweren van dieren ter voorkoming van overlast voor de mens;
- middelen voor het bestrijden of afweren van dierlijke of plantaardige organismen of van virussen in of op waterleidingsbedrijven, zweminrichtingen, wateren waarin wordt gebaad of gezwommen, kampeerwagens en tenten, vuilstortplaatsen;
- middel ervoor het bestrijden of afweren van dierlijke of plantaardige organismen of van virussen in of op materialen, apparaten en gebruiksvorwerpen.

Tot de laatste twee groepen behoren alle middelen, die bestemd zijn om insecten en andere dierlijke organismen, schimmels, algen, bacteriën en virussen te bestrijden of af te weren voor zover de Wet op de geneesmiddelenvoorziening niet reeds op het middel van toepassing is.

Ruime aandacht voor harmonisering van regelingen t.a.v. bestrijdingsmiddelen

Overeenkomstig de EG-richtlijn inzake conserveermiddelen zijn de regelingen van de lidstaten t.a.v. deze middelen gelijk. Ten aanzien van bestrijdingsmiddelen lopen de regelingen onderling uiteen. De kans dat daardoor, en niet alleen in grensstreken, scheve concurrentieverhoudingen ontstaan, is aanwezig.

Zo is het gebruik van het schimmelbestrijdingsmiddel quintozen o.m. in ons land voor enkele toepassingen toegestaan, in de Bondsrepubliek Duitsland niet.

Dit o.m. antwoordt minister mr. A. van der Stee (landbouw en visserij) mede namens de staatssecretaris van volksgezondheid en milieuhygiëne, de heer J. P. M. Hendriks,

op schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid, de heer Laban.

De bewindsman deelt verder mede dat de ministeries van landbouw en visserij en van volksgezondheid en milieuhygiëne in EEG-verband hebben meegewerkt aan de voorbereiding van harmonisatie van regelingen op het gebied van bestrijdingsmiddelen. In dit verband heeft de Europese Commissie 5 augustus jl. voorstellen ingediend bij de Raad van de Europese Gemeenschappen voor een tweetal richtlijnen op het gebied van de harmonisatie van de wetgevingen ten aanzien van bestrijdingsmiddelen.

In dit verband zijn voorts in behandeling richtlijn-voorstellen inzake residuen van bestrijdingsmiddelen in groenten en fruit, granen, dierlijke producten en veevoeders.

Vleugelamputatie is zinloze dierenmishandeling!

In het afgelopen jaar ben ik weer eens drie-maal geconfronteerd geweest met in lekenhanden zijnde stootvogels (Sperwer, Steenuil en Boomvalk), waarbij de behandelend dierenarts wegens ernstig ongevalsletsel een vleugel had geamputeerd en de aldus tot een deerlijk wrak gemaakte vogel weer aan de clandestiene 'eigenaar' meegaf.

Ik begrijp best, dat dit met de allerbeste bedoelingen geschiedde, maar vleugelamputatie is en blijft voor alle, oorspronkelijk in het wild levende, vogels en in het bijzonder voor de door jacht in hun onderhoud voorzienende stootvogels een **zeer ernstige vorm van dierenmishandeling**, waarbij de betreffende dierenarts ook nog eens bij herhaling overtredingen van de Vogelwet 1936 aanmoedigen.

Gezien de later bij deze vogels onherroepelijk optredende complicaties wegen overbelasting van poten en klauwen waarop ze dan de ganse dag en nacht moeten staan, omvallen door evenwichtsverlies, ondeskundige voeding en gebrekkige of vaak totaal verkeerde huisvesting, zou ik toch zeker wel van een gewetensvol dierenarts mogen verwachten, dat hij een dergelijk ernstig gewonde vogel met hopeloze prognose meteen zou afmaken om verdere martelingen en clandestien gesol te voorkomen.

Indien volledig herstel wél mogelijk is, dient de vogel door de dierenarts na behandeling te worden vastgehouden tot een door hem gewaarschuwde houder van een Vogelvergunning F (op ieder hoofdbureau van politie (afdeling Bijzondere Wetten) is een lijst van vergunninghouders aanwezig) deze vogel komt ophalen om hem onder medische begeleiding en met passende revalidatie weer volledig geschikt te maken voor een volwaardig bestaan en reproductie in de vrije natuur.

Vleugelamputatie is en blijft dierenmishandeling!

- A. A. H. Klees, Fibigerstraat 3-huis, Amsterdam-Watergraafsmeer.

Kolganzen, polder Mastenbroek, gem. Zwolle, 6 februari 1976.

Foto: H. J. van Vilsteren.

Ganzenkijken in Nederland

Onze wilde ganzen staan de laatste tijd wel in de belangstelling. Indertijd hebben wij aan de ganzen een extra nummer gewijd (14e jaargang, no. 5 - 1966) en nadien hebben wij de schijnwerpers op de ganzen bewust wat verflauwd en ook aan dagbladjournalisten gevraagd de aandacht van het publiek op het 'ganzen kijken' wat minder te nuanceren en zeker geen hele pagina's aan de ganzen te willen wijden op de tijden dat er veel in ons land te zien zijn.

Nu heeft zich het ongelukkige feit voorgedaan dat in de maand december van het vorige jaar, behalve het boek 'Wilde ganzen van Nederland' (waar op de achterflap wordt vermeld, dat het boek een handleiding is voor het 'ganzen kijken'), ook in 'Natuur en Landschap' (jaargang 30:117-138) en in 'Natura' (jubileumnummer, jaargang 73:266-270) grote artikelen over ganzen zijn verschenen en de werkgroep 'Natuur en Landschap Veenkoloniën' een speciaal nummer van 'De Torenvalk' uitgaf, getiteld 'De ganzen komen!!'

De overdadige belangstelling, waaraan de recensies van bovengenoemd boek ongetwijfeld sterk toe bij hebben gedragen, heeft geleid tot een 'hausse' op de wilde ganzen in de Flevopolders. Hoe het in andere delen van het land in die periode was gesteld is mij momenteel nog niet bekend. De ganzen werden van hot naar haar verjaagd en bleven vaak maar in de lucht hangen óf verdwenen naar het open water. Ook de nog niet zo lang geleden opengestelde weg van de Houtribsluizen naar Enkhuizen, heeft tot extra drukte in de polders bijgedragen. Van vele zijden werden wij er op attent gemaakt dat dlt tijdens de kerstdagen en kort daarna tot een hoogtepunt leidde. Kinderen werden

het land ingestuurd, fotografen stonden op de meest zotst denkbare plaatsen met hun camera's om door middel van door hun gemaakte plaatjes hun onkunde in de kennis van de ganzen nog eens te benadrukken!

Doelbewust heeft 'Het Vogeljaar' berichten over ganzen zo veel mogelijk geminiceerd. Er blijkt dus, ondanks dat er veel over onze ganzen is geschreven, nog steeds nieuwe kopij in te zitten. Dat is natuurlijk niet onverdienstelijk, als er iets nieuws gebracht wordt en als het tijdstip van publicatie zodanig is gekozen dat dit niet tot schade aan de ganzen kan leiden. Wij hebben de Rijksdienst voor IJsselmeerpolders te Lelystad op de massale verstoring attent gemaakt en gevraagd dit zoveel mogelijk tegen te gaan. In antwoord hierop zei men te willen overwegen delen welke met bordjes 'Verboden toegang' zijn aangeduid en waar ganzen voorkomen in die periode voor het publiek af te sluiten. De IJsselmeerpolders zijn het belangrijkste overwinteringsgebied voor de Kolganzen (50.000 à 60.000 ex.) en van groot belang voor de Grauwe Ganzen. Op bepaalde plaatsen, waar de ganzen schade veroorzaakten op landbouwgronden (ingezaaid land) zouden ze moeten worden verjaagd en zelfs in een klein aantal afgeschoten worden of door geweerschoten worden verjaagd. Aan schade werd in 1975 voor de IJsselmeerpolders een bedrag van f 175.000,— uitgekeerd. En zo werd er door het ministerie van Landbouw voor het seizoen 1975-1976 ruim f 160.000,— uitbetaald aan dertien Texelse agrariërs. Het is nog steeds de vraag of de ganzen inderdaad voor de boeren waarneembare schade aanrichten (gezien de bedragen die als vergoeding zijn verleend zou men dat wel zeggen) en of deze schade bij de oogst nog duidelijk

waarneembaar is (zie ook 'Het Vogeljaar' 19:515). Uit oncontroleerbare gegevens wordt nog wel eens gesuggereerd dat de uiteindelijke schade bij de oogst weinig of nihil schijnt te zijn. Een duidelijk oordeel is hierover eigenlijk nog nooit uitgesproken. Wel zou het van belang zijn als wij met z'n allen er voor zorgden dat we hierover niet meer in het ongewisse behoeven te verkeren. En wel door hiernaar een zo breed mogelijk opgezet onderzoek in te stellen door een onderzoeker, die daar speciaal enige seizoenen voor zou moeten worden aangesteld.

Mochten wij niet weten hoe we daarvoor het geld bij elkaar zouden moeten krijgen, zou ik willen voorstellen aan alle ganzenliefhebbers te vragen wat minder naar de ganzen te gaan kijken. Zij leggen daar vaak per dag enorme afstanden per auto voor af en als zij de kosten van de anders gebruikte benzine (of eventuele afschrijving per kilometer) zouden willen storten in een fonds, dan zouden enerzijds de ganzen wat meer rust krijgen en aan de andere kant zou er geld voor onderzoek beschikbaar komen.

Daarbij komt nog dat ook elke, zich zelf respecterende, organisatie zeker één maal per seizoen een excursie naar de ganzen wil hebben gehouden. Ook deze vorm van ' ganzen kijken' kan een vervelende invloed voor de ganzen hebben, getuige een excursie die de zondag volgend op het ganzen-symposium van de Nederlandse Ornithologische Unie op 23 februari 1975 te Groningen werd gehouden.

Het zijn dus zeker niet alleen de matig geïnteresseerden, maar vaak juist de vogelliefhebbers die zich intensiever met vogels kijken bezighouden, die onzorgvuldig in het veld te werk gaan. Een probleem dat, bij de toename van onze bevolkingsdichtheid, een steeds grotere rol zal gaan spelen.

Dat een uitbreiding van de jacht op ganzen, zoals voorgesteld door het Landbouwschap, uitkomst zou brengen moet geenszins als juiste oplossing beschouwd worden.

Jaap Taapken

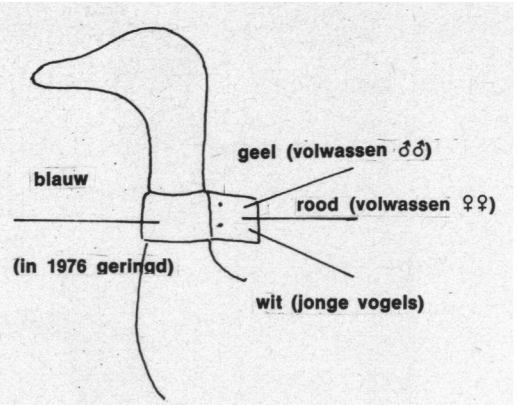
★ Inmiddels verscheen van de hand van A. H. M. Jurgens een paniekerig bericht in 'De Boerderij' 61 (1977), no. 17 (24-29 jan.) pag. 42-43 over schade door ganzen, dat er niet om liegt waar de schrijver graag heenwil.

Let op gemerkte Rietganzen

Tussen 20 oktober en 3 november 1976 werden aan de Gülper See (Kreis Rathenow, 52° 44' N.; 12° 16' O.) zes ganzenvangacties uitgevoerd ten behoeve van de Centrale für die Wasservogelforschung der DDR. In vijf maal konden 185 Rietganzen gevangen worden en met gekleurde plastic halsbandjes worden gemerkt. De onderstaande kentekens werden gebruikt:

Blauwe halsband:

met geelgekleurde vlag bij volwassen mannetjes

met roodgekleurde vlag bij volwassen wijfjes met witgekleurde vlag bij jonge vogels in 1e en 2e levensjaar.

Wij verzoeken iedereen alle ganzenroepen nauwkeurig te controleren op deze gekleurde kentekens. Gaarne ontvangen wij bericht over: waarnemingsplaats, datum, kleur van de halsband en de vlag, tevens eventuele gegevens over vogels die in gezelschap van de gemerkte vogels verkeerden of duidelijke herkenbare bindingen van de gemerkte dieren onderling. Wij danken iedereen bij voorbaat voor de medewerking.

● Zentrale für die Wasservogelforschung der DDR, Dr. H. Litzbarski, Sektion Biologie der Pädagogischen Hochschule 'Karl Liebknecht', Villa Liegnitz, 15 Potsdam-Sanssouci, DDR.

Meldingen van waarnemingen kunnen ook doorgegeven worden aan het Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Kasteel Broekhuizen, t.a.v. ing. A. Timmerman, Leersum (U.).

Ornithologische groepsreis naar Israël

Ondergetekenden hebben een reis naar Israël voor maximaal 15 vogelliefhebbers georganiseerd van 15 tot 29 maart 1977. Er zijn nog enkele plaatsen beschikbaar.

De medewerking is verkregen van de Israëlische Natuurbeschermingsorganisatie, waardoor de meeste overnachtingen kunnen plaatsvinden in zogenaamde 'Field Study Centres'. Er zal o.a. verbleven worden in Eilat, voor bezoek aan Negev en Sinaïgebied, aan de Dode Zee en in Galililea voor bezoek aan Golan-hoogvlakte en diverse reservaten. Er is tijd uitgetrokken voor bezoek aan historische plaatsen, bijvoorbeeld Massada en vanzelfsprekend Jerusalem.

De reissom bedraagt f 1900,—. Hieronder vallen niet luchthavenbelasting, verzekeringen, foien en privé-uitgaven. Het reisbureau NET (Near East Tours), Rokin 9-15, Amsterdam verzorgt de vliegreis.

Nadere inlichtingen bij:

- J. A. Loterijman, arts, Wilhelminasingel 40, Winschoten, tel. 05970 - 30 26 &
- Mr. E. D. Maaldrink, Kievitstraat 14, Delden (O.), tel. 05407 - 15 18.

Nederlandse hulp voor bescherming stootvogeltrek op Malta

De bewaking van het Buskett Wood op Malta tijdens de najaarstrek van stootvogels, werd besproken met het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels. Het Nederlands Comité besloot hiervoor fondsen beschikbaar te stellen.

De ICBP-Malta en de MOS stelden een commissie van drie in en lichtten de pers in om te wijzen op de beschermde status van het Buskett Wood. Dit leidde tot zeer openhartige hoofd artikelen in de twee voornaamste dagbladen van Malta. Het doel was dus bereikt.

Ongelukkigerwijs werden op 17 en 18 september verkiezingen gehouden waardoor geen politiehulp beschikbaar was. Pas na 25 september was dat mogelijk. Toen de sterke trek, speciaal van Wespendienven en kleine valkensoorten, plaatsvond waren alleen al minstens 70 Wespendienven neergeschoten. Het Buskett Wood verschaft de doortrekkende stootvogels een aantrekkelijke overnachtingsplaats. De verkiezingen speelden de politie duidelijk parten, zodat het Buskett Wood een invasie van jagers te verduren kreeg, zoals nooit tevoren.

Nadien werd vaste politiebewaking veel beter. Martin Thake was van de Malteser vogelbeschermingsorganisaties dagelijks in het gebied aanwezig. Jagers, die voortdurend de beschermde status van het Buskett Wood schonden, raakten geïrriteerd. Er volgden bedreigingen en ingezonden stukken met lasterlijke aantijgingen tegen vogelringers. Deze werden prompt en doeltreffend ontzenuwd. Een tv-debat kreeg veel aandacht en de beschermingsinstanties (heren Baldacchino en Sullivan) lieten geen stuk heel van het zogenaamde 'fatsoen' van de jagers. Om de beschermde gebieden heen worden jachthutten door het gouvernement verhuurd. Er werd gesteld dat de jachthutten moesten verdwijnen en dat land niet meer gepacht mag worden voor de jacht.

Op voorstel van de hoofdcommissaris werd een bijeenkomst gehouden waarin besloten werd:

1. dat alle jachtrechten in de bufferzones binnen één jaar zullen worden ingetrokken;
2. dat twee keer per jaar, vóór het jachtseizoen, de politie de pers zal inlichten over vogelbeschermingswetten;
3. dat de politie elk jaar zal trachten de status van de beschermde gebieden te eerbiedigen.

Wij willen onze dankbaarheid tot uitdrukking brengen jegens het Nederlands Comité

Bescherming Trekvogels voor hun begrip en hulpvaardigheid, die dit project mogelijk hebben gemaakt. Dit werk kan een radicale verandering teweeg brengen in de Maltezer mentaliteit betreffende de natuurbescherming.

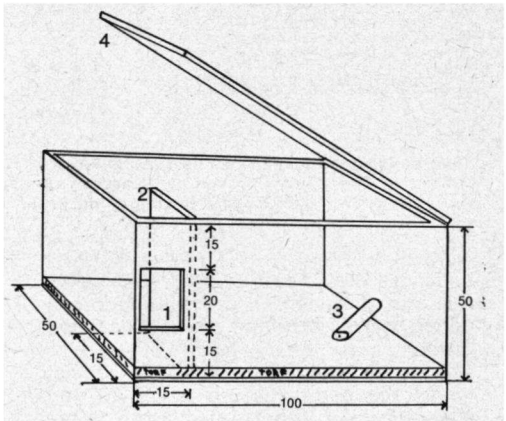
● Dominic Cutajar, The Malta Section of International Council for Bird Preservation, 'Celandine', New Street off Tower Street, Msida, Malta.

Zie ook: Beaman, M. & O. Galea (1974):

The visible migration of raptors over the Maltese Islands. The Ibis 116 : 419-431.

Nestkast voor Kerkuil

In ons vorige nummer (pag. 323) publiceerden wij een nestkast voor de Steenuil. De hierbij afgedrukte tekening is vooral bijzonder geschikt voor Kerkuilen. De maten kunnen gerust wat variëren, al naar de plaatselijke omstandigheden. De grootte van het vlieggat mag echter niet gewijzigd worden. Het invlieggat kan achter muurgaten, uleborden, kerktoerengaten, hoge schuuropeningen e.d. geplaatst worden. In de kast wat turf strooien en de aanvliegmogelijkheid moet vrij en open zijn. De uilen moeten niet verder in de achtergelegen ruimte kunnen komen, want dan verhongeren ze. De kast kan ook vrij opgehangen worden op buitenplaatsen, landgoederen en grote boerenhoven. Er zijn twee nadelen aan de kast verbonden: 1. dat de jongen geen vliegoefenin-

gen kunnen maken, zoals op normale broedplaatsen wel mogelijk is; 2. de ruimte is voor twee partners als voor het gehele jaar te klein om zich samen in op te houden. Onderzoek naar de uitwerking van deze factoren werden in groot verband nog niet uitgevoerd. Als bovenin een klokketoren een houten vloertje kan worden aangelegd, en de uilen daarboven een toegangsweg verleend wordt, behoeven de klokken niet vervuld te worden. Tegen indringende regen en sneeuw moet gewaakt worden (zie ook 'Wir und die Vögel' 8(6) : 9-10).

Directe Nederlandse steun aan Italiaanse vogelbeschermers

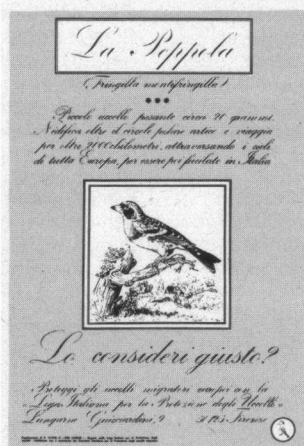
De afgebeelde poster kon worden gedrukt dank zij een bijdrage van het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels, de AISPAN en de RSPB en hangt sinds kort in alle grote Italiaanse steden. Het ontwerp jachtwet is nog in behandeling bij de Senaat; het schijnt dat er geprobeerd wordt de oorspronkelijke tekst, die betrekkelijk aanvaardbaar was, in ongunstige zin te amenderen. Bijvoorbeeld door aan de lijst van jachtwild toe te voegen: Bonte Vliegenvanger, Sijs, Keep, Grauwe Gors, Waterspreeuw en Kneuf, door het vangen met netten weer toe te staan, door de opening van het jachtseizoen te vervroegen van de laatste zondag in augustus tot 16 augustus.

Onder leiding van de LIPU, CIPU en het

Nieuw maandblad 'Natuur en milieu'

De twee tijdschriften die de Stichting Natuur en Milieu tot dusver uitgaf ('Natuur en landschap' en 'Natuur en Milieuzorg') en zes maal per jaar verschenen zijn met ingang van januari 1977 opgegaan in een nieuw maandblad 'Natuur en milieu'. De belangrijkste elementen van de oude tijdschriften blijft behouden: studies op het gebied van natuur en milieu en actie-ondersteuning van regionale milieugroepen. Het nieuwe blad voegt daaraan een derde aspect toe: analyses, reportages, interviews en commentaren over actuele milieuproblemen.

De eindredactie staat onder drs. Marijke M. A. Brunt en Vic Langenhoff. Een abonnement kost f 25,— per jaar, losse nummers f 4,—. Inlichtingen: Stichting Natuur en Milieu, Noorderinde 60, 's-Graveland, tel. 035 - 6 20 04.

Links de bekendmaking van de protestdemonstratie op 23 december 1976 te Rome. In het midden een poster met afbeelding van een Keep en rechts de andere poster van de Italiaanse vogelbeschermers. Het Nederlands Comité Bescherming droeg aan de kosten voor beide posters bij.

Italiaanse WWF heeft de parlementaire lobby aan het parlement en de regering verscheidene bezwaarschriften en petitie's toegezonden.

Op 23 december is een grote protestdemonstratie georganiseerd tegen de ongunstige wijziging in het wetsontwerp (waarvan hierbij ook een bekendmaking is afgebeeld). Foto's van deze demonstratie haalden zelfs de Nederlandse dagbladen! Eén en ander is mogelijk gemaakt door fondsen van het Internationale Comité. Ook werden aan dit onderwerp in Italië twee tv-programma's en een radio-programma gewijd.

Ook de poster met de afbeelding van de Keep werd mogelijk gemaakt door een gift van het Nederlands Comité Bescherming Trekvogels. Deze poster werd tevens bijgesloten in het maandblad 'Pro Avibus' van de Lega Italiana per la Protezione degli Uccelli (LIPU).

Jacht op Havik in Noorwegen

Het Wereld Natuur Fonds heeft in een brief aan de minister van milieuzaken, mevrouw G. Harlem Brundtland, de Noorse regering verzocht het besluit waarin tussen 1 oktober 1976 en 28 februari 1977 de jacht op de Havik weer is geopend, opnieuw in overweging te nemen. Verder pleit het WNF voor volledige bescherming van alle stootvogels, zoals dit oorspronkelijk is geïntroduceerd in het jachtbesluit van 16 juni 1971.

Het WNF wijst er op dat de stootvogels tegenwoordig in de meeste Europese landen volledige bescherming genieten en benadrukt, dat het heropenen van de jacht op de Havik een ernstige stap terug betekent voor het natuurbehoud, niet alleen voor Noorwegen, maar voor héél Europa.